

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XII. V Ljubljani v sredo 19. aprila 1854.

List 31.

Kako zatreti plevel na njivah.

Od kod se zaseje plevel na njive? Seme plevelovo je včasih v njivi sami, včasih pride od drugod. Rastline, ki jih kmetovavec šteje med plevel, zorijo že večidel pred žetvijo žita; zrelo seme se osuje in tako poseje po njivi. Ali pa zatrosi veter od bližnjih senožel, spašnikov itd. plevel na polje. Tudi živina, ki se po njivah pase, ga zaseje po gnoju v katerem se dostikrat ne prebavljeno seme kakšnega plemena najde, ali pa ga kmetovavec z gnojem vred pripelje na polje.

Vse to naši kmetovavci sami dobro vejo, le o tem jih ima več krivo misel, da menijo, da moča in zmerzlina pokončá plevel. Al plevelce je in ostane plevel, dokler bo svet stal. Kako rado marsikteri plevel kalí in pa težko se pokončati da, uče obilne skušnje. Gotov je prigovor „da kopriva ne pozebe“.

Kako tedaj to nadlogo zatreti? Popolnoma in vselej jo odpraviti skor ni mogoče. Dost pa se vendar da storiti s tem. Poglavni pomočki pa so ti-le:

1) preorji o pravem času in večkrat in globoko plevelno njivo; suho vreme je za to naj bolje, ker sonce kal in mladike izoranega plevela hitro osuši, da zvenejo in poginejo;

2) semensko žito pridno čisti; v malih kmetijah zbirajo lahko otroci pozimi plevelno seme iz žita in ga tako čistijo;

3) dobro ravnaj gnoj; kolikorkrat se gnoj iz hleva kida na gnojnišče, potrosi ga s štupo neugašenega apna. Živo apno razje deloma plevelno seme. Tudi pri napravljanju gnojnih kupov iz mešanega gnoja naj bi se tako z apnom ravnalo. Sploh smemo reči, da kmetovavci koristi apna za kmetijstvo še ne cenijo tako, kakor zasluži. Apno je kaj dobra stvar, naj bi se kmetovavci ne bali malih stroškov, ki ga jim apno prizadene, ker dobiček je velik in stroški se dobro splačajo s tem, da se plevel zatara in pridelk pomnoži. „Fr. Bl.“

Ne le jemati smemo zemlji, tudi dajati ji moramo.

(Dalje.)

„Svoje ime in posebno čast bi mogel vsak naših kmetovavcev v to zastavati, da vse, kar koli se le dá obračati za gnoj, pridno nabira in spravlja, in tako svojo zemljo krepča. Ako pogledamo v ptuje dežele, bomo vidili, kako marljivi so tam kmetovavci za gnoj, in reči moramo, da smo deleč deleč o tem za njimi. Morebiti bo kdo rekel: „drugod morajo tako delati, ker so bolj revni kot mi, da spravljajo vsak pehar smeti in vsako periše gnoja.“ Al ta ugovor ne velja povsod; če lih nekatere kraje revsina k večji pridnosti sili, so tudi drugod premožni kmetovavci. In kaj imamo morebiti mi vsega na kupe, da zamoremo potratni biti ravno s tem, kar je kmeta naj večje bogastvo?

Skušnje le preočitno kažejo, da nismo taki bogatini, da bi smeli z gnojem taki zapravljevci biti. Po ptujih deželah vidimo, da posamni ljudje ali cele družtva take naprave imajo, da nabirajo cestno blato, hišne smeti itd. in da zato občini (županii) lep dnar plačujejo. Iz nabrane soderge napravljajo dober gnoj, ki ga z dobičkom prodajajo kmetovavcem in vertnarjem, kateri ga radi kupujejo. — Tako ima vsak svoj dobiček: prodajavnice gnoja imajo svoj dobiček in preživé zraven tega veliko ljudi, in občine (soseske) vlečejo vsako leto gotov dnar za svoje smeti in blato. V vunanjih deželah je smetje blago, s katerim se kupčuje, — pri nas je še nismo nikjer prav do tega obertnijstva prinesli.“

„Zmirom se slišijo pri nas tožbe, da gnoja manjka. In res je, da ga nam manjka. Al pa ne pušamo veliko stvari v nemar, ki bi nam bile dober gnoj? Zakaj ne delamo tako, kakor ravnajo drugod. Koliko tisuč in tisuč centov gnoja gré v mestih čez leto v zgubo! kako se ravna po kmetih ž njim! Al ni popolnoma dobro gnojniše le bela vrana? Al niso naše gnojniša večidel kaluže, v katerih je taka zmešnjava, da se gnoj nikakor ne more dobro podelati? Al se smeti, ki se pometajo iz podov, ne mečejo naravnost na gnojniša, da se plevel tako prav gotovo zatrosi na polje? Al ne izpije sonce in ne izpere dež gnoja na naših dvoriših tako, da na njivo le izpita in izlužena stelja ali slama pride? Al smemo misliti, da bo gnoj dober in po takem gnoju pridelk dober, ako je cvet gnoja (gnojnica) zginil iz nastelje? Al se more po pameti misliti, da bo v naših gnojniših kakoršne so navadne, dobro zavrel in se dobro podelal? Al se ne razteka gnojnica dostikrat po dvoriših in potih namesto da bi se, ker je zatega dnarja vredna, prav vjemala in rabila za izgnojenje suhe slame ali scer nastelje? Za kmetijsko kemijo in celo kmetijstvo mnogozasluženi profesor Stöckhardt je gnojnico na tanko preiskaval, da bi nje vrednost gotovo zvedel, in po mnozih skušnjah se je prepričal, da gnojnica spod ene krave se zamore čez leto okoli 20 fl. ceniti. Recimo, da od 2 milionov goved, ki jih je v našem cesarstvu, na leto od enega goveda le en tolar v zgubo gré: kolikšna zguba je že to za zemljiša naše in rodovitnost njih!“

„Nekteri ne morejo tistega ptujega tičjeka, ki se guano imenuje, dost priporočati. Ne rečem, da guano ni dober gnoj, pa je za nas predrag gnoj, in zakaj bi segali po ptujih rečéh, ker se nam domačih ne manjka? Le teh poišimo, le te nabirajmo kot umni in pridni gospodarji, in naše zemljiša bojo dobro gnojene in pridelki se bojo pomnožili, da se bomo sami čudili. Pervo pravilo kmetovavca je vselej in povsod: „dajaj zemlji kar ji gré, in obilo obilo ti bo povračevala kar si ji dal.“

(Dalje sledí.)